

Luomuviljelyn sosiaalisen hyväksynnän rakentuminen sanomalehdissä 1980-luvulla

Luomuinstituutin tutkijaseminaari 18.-19.5.2015

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Maingreen-hanke

- Yhteistyö Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin, Jyväskylän yliopiston ja Vaasan yliopiston kesken
- Tutkimusryhmä:
 - Marjo Siltaoja (JY)
 - Harri Luomala, Petteri Puska (VY)
 - Sami Kurki, Merja Lähdesmäki (HY)
- Rahoitus Suomen Akatemia, 2012-2016
- Taustalla vihreän talouden valtavirtaistumiseen liittyvä keskustelu
- Tutkimus rakentuu kolmesta osahankkeesta: kuluttajan, tuottajan ja median näkökulma

Tutkimuksen taustaa: Sosiaalisesta stigmasta kansalliseksi strategiaksi

”Kyllä mä kylähullun maineen sain...”

”Outoa touhua kun vaimo on agronomi ja pilaavat peltonsa tuolla lailla”

”Kyllä se kummajaanen kylillä on kun jättää apulannat ja myrkyt pois”

- Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella niitä keinoja, joiden kautta luomutuotannolle on rakennettu mediassa sosiaalinen hyväksyntä.
- Rakentaa diskursiivinen malli sosiaalisen leiman (stigman) purkamiseen (destigmatisaatio)

Teoreettinen viitekehys: stigmatisaatio/destigmatisaatio

- Stigmatutkimuksen kohteena usein yksilöt – tässä huomio toimialaan
- Diskursiivisen destigmatisaatioprosessin ymmärtäminen
 - Stigman määritelmä “*a socially constructed status for a practice in which social audiences judge the core or fundamental nature of the practice as tainted, abnormal or spoiled*”
 - Stigma sosiaalinen konstruktio – sosiaalisen leiman rakentaminen diskursiivinen prosessi
 - Stigmatisaatio valtataistelu: hegemonisen diskurssin ylläpito
- Konstruktiivisen luonteen vuoksi stigman purkaminen mahdollista – destigmatisaatiotutkimus harvinaista!

Empiirinen aineisto

- Sanomalehtiaineisto Helsingin Sanomat ja Maaseudun Tulevaisuus 1980-1990
 - Avainsanat: luonnonmukainen, biodynaaminen, eko-, luomu, luonnonomainen, orgaanis-biologinen ja biologinen
 - 659 sanomalehtijuttua (HS 245, MT 414)
- Analyysivaiheet: keskeiset argumentit (luomun puolesta / vastaan), attribuutit stigman rakentamisessa / purkamisessa, attribuuttien tarkempi diskursiivinen rakentuminen

Tutkimuksen tulokset

- Stigmatisaatio: Negatiivisen leiman rakentaminen
 - Vanhanaikainen, mystinen, radikaali, epäluotettava

Stigmatizing attribute	Stigmatization: A process through which abnormality and deviance as negative markers of the phenomenon are constructed		
	Discursive means	Main attributes, or characteristics	Main concepts used
Unmodern	Constructing and categorizing organic farming as a failure in the societal scheme	Deviant lifestyle in economies of high standards of living	Biodynamic/organic farming
Mystic	Constructing organic farming as a spiritually bound activity	Deviant lifestyle, seemingly normal people practicing abnormal things.	Biodynamic farming
Risky	Constructing organic consumption and framing as a risky activity	Ordinary looking products hide potential dangers	Organic farming/biodynamic farming
Radical	Constructing organic but particularly biodynamic farming in association with (illegitimate) radical ideologies	Deviant means used to promote a controversial ideology	Biodynamic farming

Tutkimuksen tulokset

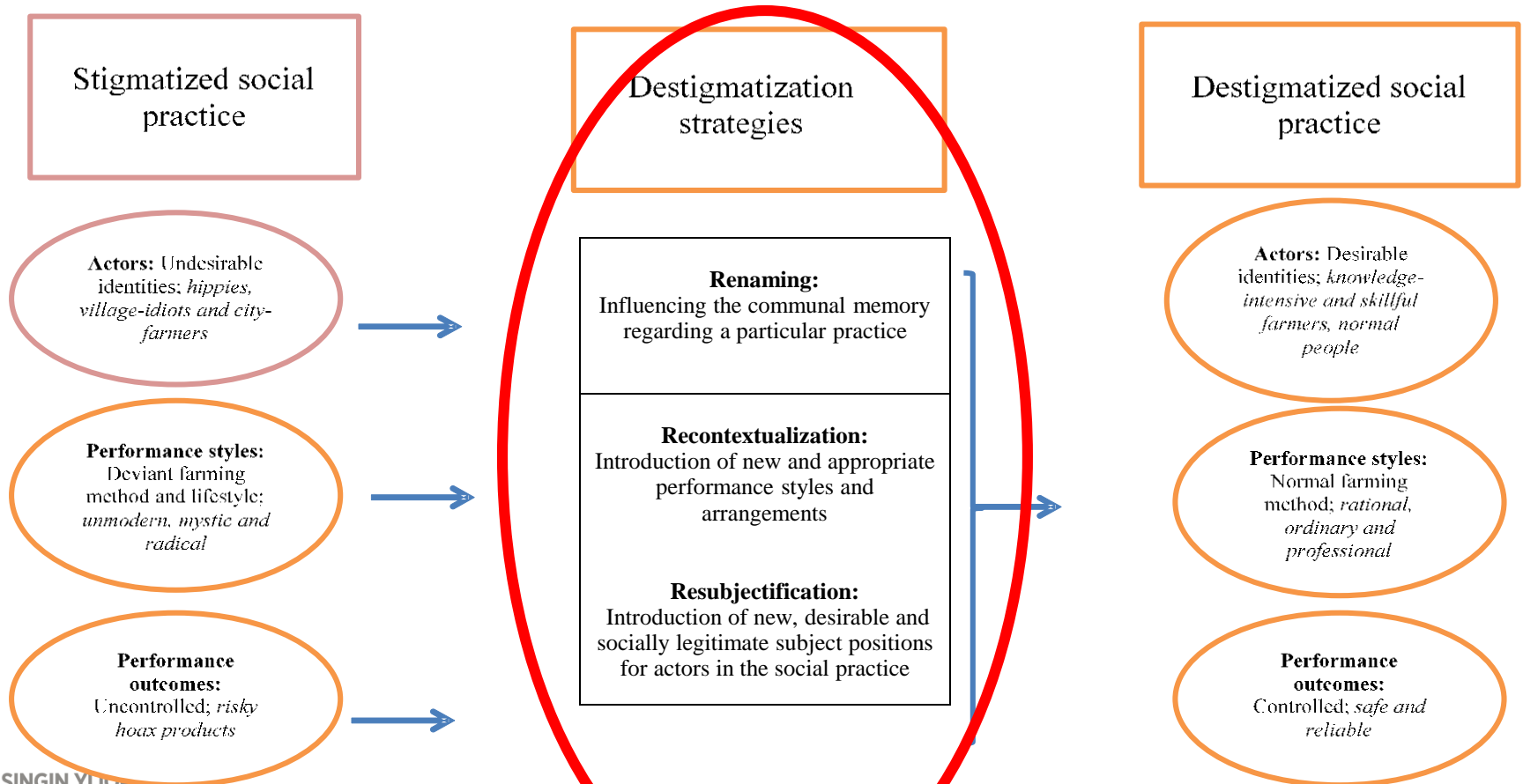
Destigmatisaatio: Negatiivisen leiman purkaminen

- Rationaalinen, ammattimaisuus, tavanomaisuus, turvallisuus

Destigmatization: A process through which abnormality and deviance acting as negative markers of the phenomenon are either constructed as positive deviance, normal issues or singled out		
Destigmatizing attribute	Construction of organic farming	Means of destigmatizing
Ordinary	An ordinary, mundane practice	Organic farming has no deviant attributes. The practice and actors within it are exactly like any other normal practice, which operates within the boundaries of societal norms. Mysticism is singled out.
Safe	Safe and reliable practice alongside its products	Organic farming and its products are safe and reliable and conform to the social and moral order. Deviant attributes of mysticism and radicalism are singled out.
Professional	Hard and knowledge-intensive work	Biodynamism, hobby-like farming, unmodern and city-farmers are singled out, whereas knowledge-intensive, scientifically oriented and more traditional farmers and farming ideologies are included.
Rational	A solution: An activity with a number of societal and economic benefits	The deviant attributes are made to pay off – it is a competitive advantage. Biodynamism as a term and ideology and unmodern as an attribute are singled out.

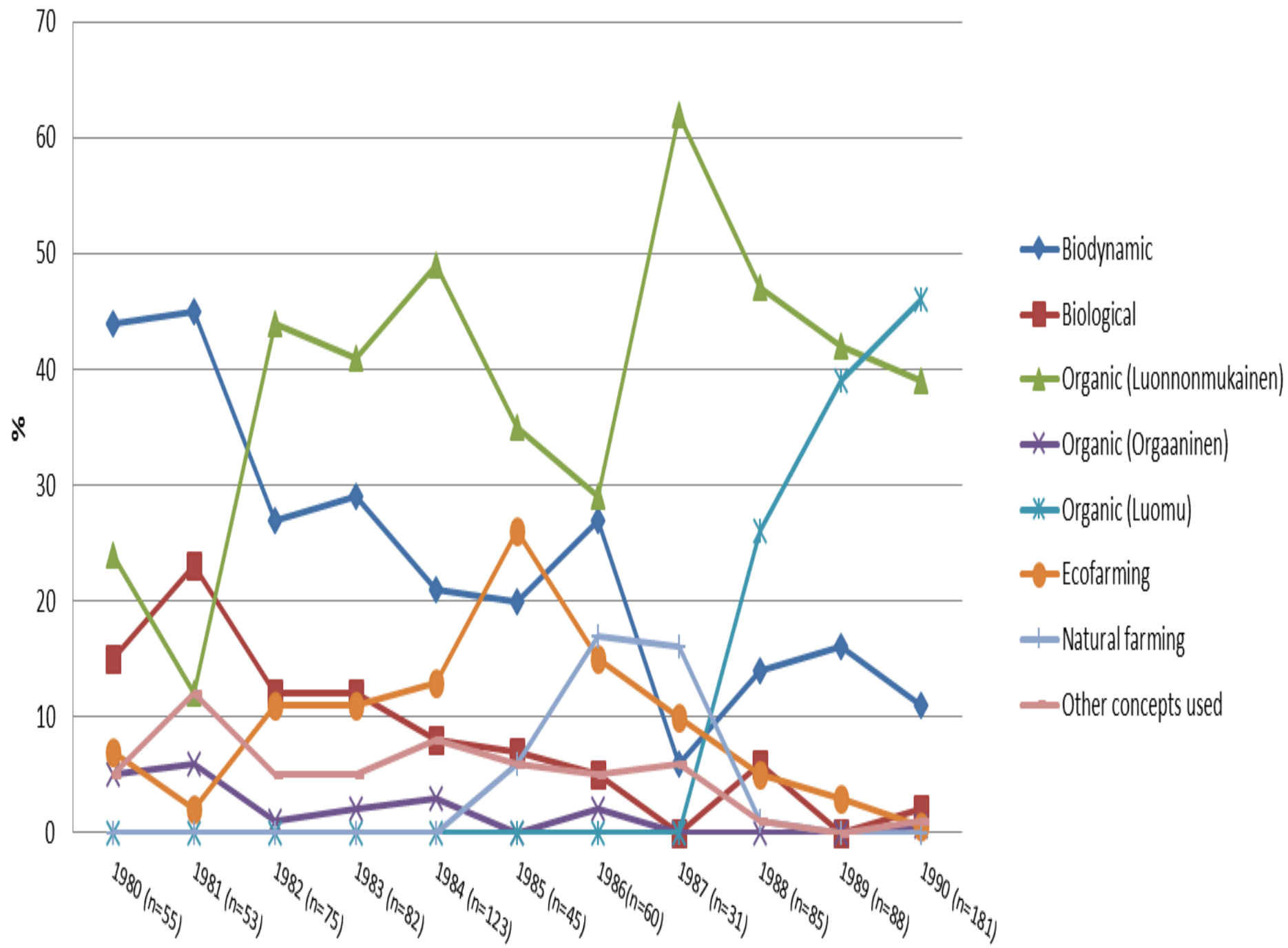
Keskeinen kontribuutio: diskursiivinen destigmatisaatiomalli

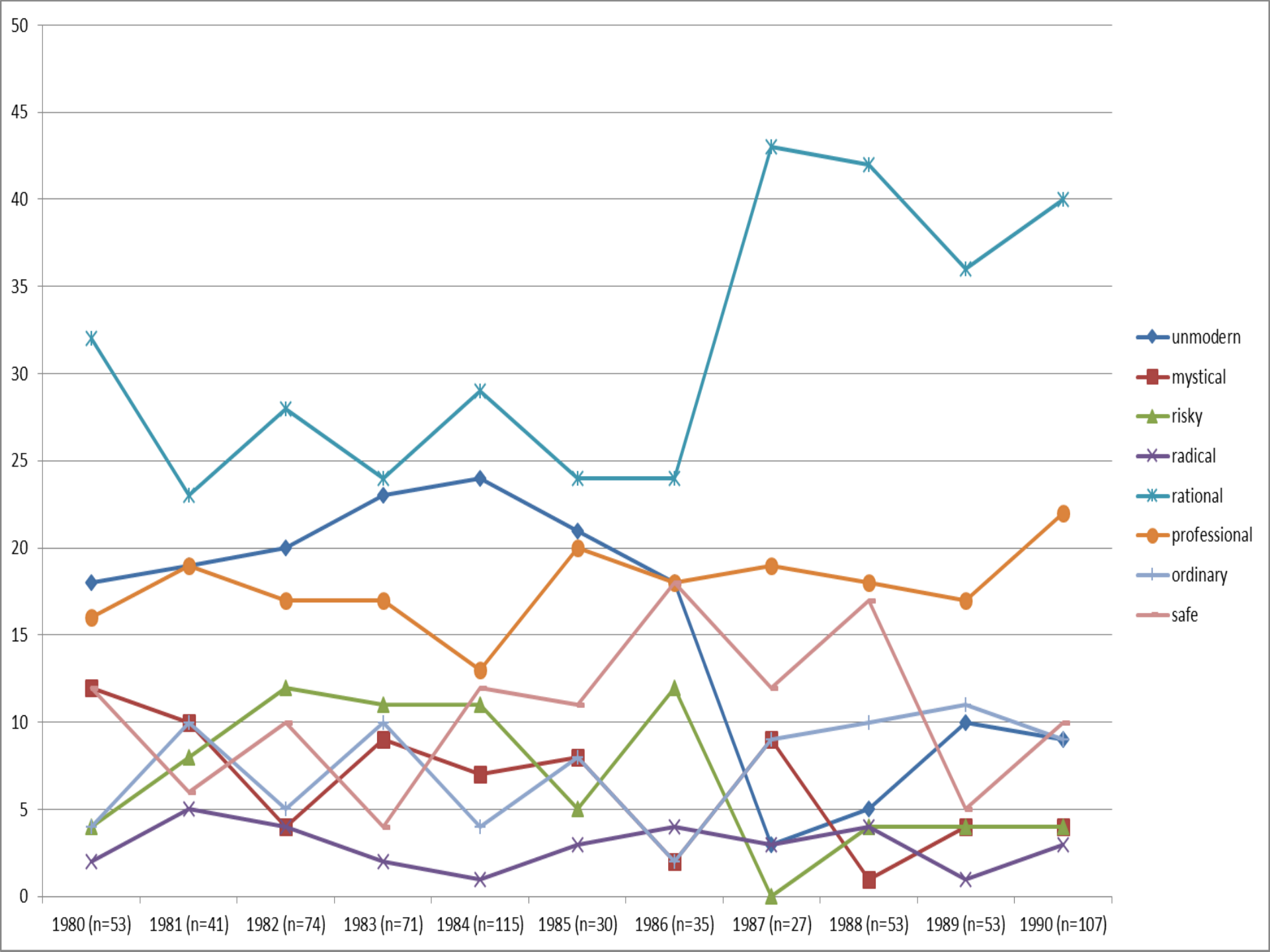

Diskursiivinen destigmatisaatiomalli

- **Renaming:** *influences the communal memory regarding a particular practice*
- **Recontextualization:** *introduces new and eligible performance styles and arrangements that conform to the hegemonic social and moral order of the context are applied to define the practice*
- **Resubjectification:** *constructs new, desirable and socially legitimate subject positions for the actors in the social practice*

Kiitos mielenkiinnosta!

Lisätietoja: merja.lahdesmaki@helsinki.fi, marjo.siltaoja@jyu.fi